

## Učenci z učiteljem na prvem poletnem sprehodu.

(Konec.)

Tam iz srede trave se dviguje lepa rumenocvetoča rastlina, ki nas nekoliko na solnčnico opominja. Imenuje se travniška kozja brada (*Tragopogon pratense*, *Wiesen-Bocksbart*). Na k višku stoječim stebli, ki nosi prišpičene liste, je krasen košek rumenih cvetov, ki se pa časoma izpremené, kakor pri regratu, v zvezdaste kodeljice. Prav poleg nje stoji navadna kislica (*Rumex acetosa*, *Sauerampfer*). Prav lahko se pozna na malih rudečkasto zelenih in okroglasto plôčatih cvetih, ki stojé skoraj na pol metra visokih steblih, nosečih puščičaste s prijetno kiseljkastim sokom napolnene liste. — Te cvetice tukaj z rudečimi glavicami vsi poznate. Vsak kmet je rad ima zaradi dobre živinske klaje. Imenuje se travniška detelja (*Trifolium pratense*, *Wiesenklee*). Ima k višku stoječa, vejnata stebila in trojnaté liste. — Ondu na njivi pa vidite mnogovrstne vijolčaste in bele grozde tako imenovane meteljke ali nemške detelje (*Medicago sativa*, *ewiger Klee*). Ta detelja je iz Španskega doma in zeló priljubljena po naših apnenih njivah. — Ondu iznad trav se dviguje mnogo belih cvetov, ki stojé na kakih 3 dm. visokih listnatih steblih. To rastlino imenujemo kresnico (*Chrysanthemum Leucanthemum*, *weisse Wucherblume*). — Predno se učitelj iz tega kraja z otroci podá, pokaže jim še kúmeno (*Carum Carvi*, *gem. Kümmel*), ki nosí do 4 dm. visoka vejnata stebila, na katerih so v kobljih sestavljeni beli drobní cveti. Seme ima močno dišavo in zdravilno moč. — Zdaj se otroci glasno zasmeyejo, ko slišijo sem iz loga veselo petje: „siv kobil“ — „strije motovilo, si videl mojo kobil!“ — „Ali slišite vugo!“ oglasili so se takój dečki — „užé na črešnje čaka.“ „Vuga ali kobilar je,“ reče učitelj, „ki ga pa ne prištevamo k domačim pevcem, ker on pride ob času vnebohoda k nam, ter otide med malo in veliko gospojnico zopet nazaj v svojo domovino, daleč v gorko Afriko. On je pravi gizdalin. A ponašati se pa tudi sme, ker ima najlepšo obleko med vsemi pticami pevkami.“ — Ko pridejo otroci iz srede travnika, zaslišijo vedno ponavljajoči glas: „hup, hup!“ To je bilo veselje za otroke, in vsak je oponašal znanega udeba ali smrdokavro. V tem pridejo otroci v zeleni log, katerega so bili užé na prvem pomladnem sprehodu obiskali. A kako je zdaj vse drugače! Povsod lepa in prijetna senca. „Sédimo in počijmo malo!“ reče učitelj. Otroci ga vbogajo in zapojó pesen „veseli otrok“ — in „opomin k petji.“ Med tem, ko se živahni glasovi po vsem logu razlegajo, prinese učitelj nekaj rastlin, o katerih ovako pripoveduje: „To je poljski ostrožnik (*Delphinium consolida*, *Feldrittersporn*), katerega vijolčast cvet nosi po jedno dolgo ostrogo. Tej rastlini v rodu je orlica (*Aquilegia vulgaris*, *Akelei*), ki ima temnovijolčast in mnogo ostrogast cvet. Ta lepa cvetica je kinč apnenih gričev. — Tukaj poglejte to le rastlino, ki sem jo s korenino vred izdrl. Za pol metra je visoka in nosi goste temno-zelene, globoko narezane liste. Na vrhu ima grozd vijolčastih in blede-belih cvetov, ki se na tri dele porazdelé. Zgornji je čelada, ki pokriva dva spodnja. Ta rastlina je zeló strupena in se imenuje lisjak ali preobjeda (*Aconitum*, *Eisenhut*). Tam po griču vidite mnogo lepo rumenega cvetja, ki je prava krasota po solnčnih brežinah. V gostih šopkih stojé posamezna, komaj kakih

15 cm. visoka, brezlistna, plôčata stebelca, ki nosijo v klaskih krasno rumeno cvetje. Imenuje se koščeničica (*Genista sagittalis*, pfeilförmiger Ginster). Poleg nje stoji ramšelja (*Polygala vulgaris*, gem. Kreuzblume) zeló nizka vijolčasto cvetoča rastlina z navskriž stoječimi suličastimi listi. Tudi nekaj plemen detelje najdemo tu, in sicer: ranjek (*Anthyllis Vulneraria*, Wundklee), s kosmatimi, belo-rumenkastimi glavicami. — Precej visoko je izrastel device Marije kožušček (*Lotus corniculatus*, Hornklee), s trojnatimi, narobejajčastimi listi. Vrh pa nosi rumene v kobljih stoječe, metuljčaste cvéte. — Najlaže se pa poznajo tako imenovane klinčnice, to so zelišča s kolenčastimi stebli in suličastimi listi. Izmed teh je pri nas najbolj znana kukuvičja roža (*Lychnis flos Cúculi*, Kukuksblume) z višnjavo-rudečimi, drobno narezljanimi cveti. Poleg nje stoji smolnica (*Lychnis viscária*, Pechnelke) z rudečimi listi in smolnatimi stebli. — Na tem kraju cvetó tudi pokalice (*Silene*, Leimkraut), ki nosijo vejnate vejice, a v vrhu imajo mehurčke z belimi cveti. — Poglejte zdaj to rastlino tukaj, ki raste navadno pod grmovjem in je zeló podobna mrtvej koprivi. Zove se pisana šuplozobnica (*Galeopsis versicolor*, bunter Hohlzahn) in ima velike ustnate pisane cvetove. — Po solnénatih gričih in travnikih pa cvetè grintovec (*Scabiosa*, Scabiose), ki se po vijolčastih, pločatih listnih koških lahko pozná.

Na potu, ki je peljal memo žitnega polja, kazal je učitelj v pšenici cvetočo purpelicó ali divji mak (*Papaver Rhoeas*, Klatschrose) s k višku stoječim ščetinastim stebлом in s temno-škrlatastimi cveti. Rastlina je močno strupena in je med žitom zeló siten plevel. — Tam raste tudi mačeha (*Viola arvensis*, Stiefmütterchen) z rumenimi ali vijoličastimi pegastimi cveti. Rabi se v zdravilstvu. Na polju se ta mesec tudi najde kamilica (*Matricaria Chamomilla*, Kamille) z belimi zavihanimi cveti in sè škrlato-rudečimi vejnatimi stebli, ki je povsod znana za zdravilo. Med žito se je zasejalo tudi mnogo plavíc (*Centaurea Cyanus*, Kornblume) s posebno lepimi višnjavimi venčiči in pa kokalj (*Agrostemma githago*, Kornrade) z rudečimi cveti. Obe rastlini ste siten plevel po našem žitnem polji.“

Učitelj še jedenkrat našteje vse rastline, o katerih se je danes z otroci pogovarjal in potlej reče otrokom, da naj gre vsak na svoj dom ter naj o tem premišljuje, kar je danes slišal.

Ognjestav C. — Mosirski.

## V gozdku.

Tjà v gozdek, tjà v gozdek  
Sreć si želi,  
Posvetnega vrišča  
Tam v gozdku ni!

Potoček pohlevno  
Po gozdku šumi.  
In pisane cvetke  
Z vodico poji.

Prelepo tam v gozdku  
Mi ptičce pojó,  
In srnice mláde  
Skakljajo prostó.

Če vroče je, vležem  
Se v senco drevés,  
Ter hvalim pevájé  
Očeta z nebes!

J. Leban, Libijanski.